

Magdalena Suchorska-Rola, Jarosław Rola

Żuławka Mała, st. 1, gm. Wyrzysk,
woj. pilskie, AZP 37-31/80

Informator Archeologiczny : badania 28, 23-24

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Spytkowice, st. 26
gm. loco, woj. bielskie
AZP 103-52/26

Wojewódzki Konserwator Zabytków
 w Bielsku-Białej

Badania prowadził mgr S. Dryja. Konsultowali prof. dr hab. J. Kruk, dr P. Valde-Nowak, mgr M. Brodzicki (geologia). Uczestniczyli mgr mgr M. Kapica, E. Klekot, K. Schejbal-Dereń, M. Nawara oraz studenci archeologii. Trzeci sezon badań. Osada kultury ceramiki wstęgowej rytej.

Stanowisko położone jest ok. półtora kilometra w kierunku wschodnim od centrum wsi Spytkowice. Materiały z powierzchni koncentrują się na niewielkim wyniesieniu o ekspozycji północno-zachodniej, nad doliną Wisły, nieopodal ujścia Skawy.

Wykop 1/94 wytyczono w nawiązaniu do wykopów z lat poprzednich. Odsłonięto przesterzeń o łącznej powierzchni 232 m². W wykopie zarejestrowano, a następnie przebadano 6 jam. Jedna z nich okazała się jamą średniowieczną, obficie wypełnioną materiałem wstępnie datowanym na XII-XIV w. Do ciekawszych znalezisk należą przęślik oraz spore fragm. ceramiki, zdatne do całkowitego zrekonstruowania. Z pozostałych jam pozyskano materiały neolityczne, związane z kulturą ceramiki wstęgowej rytej. Zwracają uwagę spore fragm. naczyń cienkościennych, opatrzonych motywem linii, nawiązujące do „aczkowego” stylu zdobienia. Niezwykle interesująca jest zebrana kolekcja wyrobów kamiennych, na którą składają się liczne rdzenie (dotąd 147 szt.), wióry i odłupki z różnych faz eksploatacji oraz narzędzia (nie przekraczające 2% całości zbioru). Wśród tych ostatnich warto wymienić liczne okazy z wyświeceniem żniwnym (co potwierdza rolniczy charakter osady), częste zdwojone półtylczaki, a także znaleziska trapezów oraz mikrolitycznych ostrzy tyłcowych w typie sowterskim. Odnotowano pojedyncze znalezisko obsydianu, pozostałe wyroby wykonano z krzemienia. Warto zaznaczyć, iż w trakcie prowadzenia prac zlokalizowano nieznanne wychodnie krzemieni położone na lewym brzegu Wisły, w okolicach Okleśnej, z których najbliższa znajduje się zaledwie trzy i pół kilometra w linii prostej od stanowiska.

Planuje się kontynuację badań.

Strzegowa, st. Góra Grodzisko Pańskie, gm. Wołbrom, woj. katowickie — patrz: wczesne średniowiecze
Strzegowa, st. Góra z Jaskinią Biśnik, gm. Wołbrom, woj. katowickie — patrz: późne średniowiecze

Żuławka Mała, st. 1
gm. Wyrzysk, woj. pilskie
AZP 37-31/80

Muzeum Okręgowe w Pile

Badania prowadzili mgr mgr Magdalena Suchorska-Rola i Jarosław Rola. Finansowane przez Muzeum Okręgowe w Pile, Generalnego Konserwatora Zabytków w Warszawie, „Lech” Browary Wielkopolskie SA. Trzeci sezon badań. Ślad osadniczy kultury świderskiej, osady kultury ceramiki wstęgowej rytej, kultury pucharów lejkowatych, kultury amfor kulistych, z wczesnej epoki brązu, kultury łuzyckiej, a także drewniane konstrukcje (przeprawy przez teren bagieny) wyżej wymienionych kultur i okresów.

Badaniami objęto 425 m² stanowiska — w strefie mokrej 225 m², w wyżej położonej części 200 m². W części „mokrej” (A) kontynuowano badania zarejestrowanych w drugim sezonie badań drewnianych konstrukcji kultury amfor kulistych (3050-2600 BC), w części

„suchej” (B) wykop założono na zarejestrowanym powierzchniowo skupisku materiału ceramicznego kultury ceramiki wstęgowej rytej.

A. Bezpośrednio pod humusem zarejestrowano pozostałości nieokreślonej konstrukcji drewnianej (przypuszczalnie przeprowowej) ludności kultury łużyckiej. Zarejestrowano nieliczne fragm. ceramiki, zebrano bogaty zbiór kości pokonsumpcyjnych. Pobrano liczne próby dendrologiczne, organiczne i radiowęglowe. Poniżej, na głębokości ok. 60–70 cm, odsłonięto strop konstrukcji ludności kultury amfor kulistych (o miąższości ok. 30–40 cm). Była to konstrukcja przeprowowa (rodzaj grobli) o długości ok. 35–40 m (w całości uchwycono przyczółek południowy) i szerokości ok. 5–7 m, na którą składał się pas faszyny z dużych, nośnych, poziomych elementów drewnianych i będących uzupełnieniem elementów mniejszych oraz zabezpieczających przed ich rozsuwaniem się pionowych słupów. Zarejestrowano nieliczne fragm. ceramiki i narzędzia krzemienne oraz toporek kamienny. Zebrano bogaty zbiór kości pokonsumpcyjnych, pobrano liczne próby dendrochronologiczne, dendrologiczne, makroszczałek organicznych i radiowęglowe. W strefie przyczółka południowego, poniżej wyżej wymienionych konstrukcji, zarejestrowano niewielkiej miąższości warstwę zawierającą zabytki kultury pucharów lejkowatych — nieliczne fragm. ceramiki, narzędzia krzemienne, kości zwierząt. Pobrano próby makroszczałek organicznych.

B. Bezpośrednio pod humusem zarejestrowano intensywnie niszczoną przez orkę warstwę kulturową. W części stropowej zawierała ona mieszany materiał ceramiczny kultury ceramiki wstęgowej rytej i kultury amfor kulistych. W niższych częściach występował „czysty” materiał kultury ceramiki wstęgowej rytej — tzw. fazy nutowej.

Kultura amfor kulistych — obiekty tej kultury w większości są zniszczone przez orkę — zarejestrowano pojedyncze pewne obiekty tej kultury. Zabrano kilkaset fragm. ceramiki i narzędzi krzemiennych, nieliczne kości pokonsumpcyjne i fragm. siekierki krzemiennej.

Kultura ceramiki wstęgowej rytej — zarejestrowano kilkadziesiąt obiektów różnej funkcji. Zebrano ok. 2500 fragm. ceramiki, liczną polepę, narzędzia krzemienne, kamienne oraz fragm. nadtopionego przedmiotu bursztynowego. Ponadto zarejestrowano nieliczne kości pokonsumpcyjne. Pobrano liczne próby węgla drzewnych, zaś wypełniska obiektów poddane zostaną analizie makroszczałek organicznych.

Materiały przechowywane są w Muzeum Okręgowym w Pile.

Badania będą kontynuowane.